

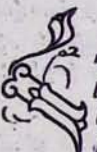
ՍԱՀԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՒՅԱԸ

(Տյառնընդառաջի տղնի առթիվ)

«Եյս ի յայտնութիւն հերանոսաց,
և փառս ժողովրդեան քոմ Իսրայէլի»:

(ՂՈՒԿ., Բ 32)

 ավատացյալ եղբայրնե՛ր և քույրնե՛ր. Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին, այսօր, մեծ հանդիսությամբ և լուսավառությամբ, հոգեւորապէս շարականների և տաղերի փոխակցությամբ, տոնում է Փրկչի քառասնօրյա Ս. Տաճար զաւստյան տոնը: Ինչպէս ցույց է տրվում այսօրվա ավետարանների ընթերցումից, Քրիստոսի ծննդից 40 օր հետո, Նրա բարեպաշտ ու հավատացյալ մայրը Փրկչին տարավ Նրոնաղեմ, Սողոմոնի Տաճարը՝ «յանդիման առնել Տեառն»: Ահա այդ պատճառով, այդ տոնը Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու մեջ կոչվում է Տյառնընդառաջ, երբ Փրկիչը, քառասնօրյա մանուկ, Տաճար է բերվում ընծայվելու Հոր Աստուծո և «կատարել զօրէնս զասն փրկութեան հեթանոսաց»:

Ըստ Մովսիսական օրենքի՝ «Ամենայն աբու որ բանայ զարգանդ, սուրբ Տեառն կուշեցի»: Ծննդական մայրը երեխայի ծննդ-

դից հետո պետք է սպասեր 7 օր իրրն «պղծեալ», 8-րդ օրը երեխային պետք էր թլփատել, ապա 33 օր ևս սպասել, և 40-րդ օրը Տաճար դնալ սրբվելու համար, և «տալ պատարագս» մի տարեկան դառ և մի զույգ տատրակ, մեկը ողջակեղի համար, իսկ մյուսը՝ «վասն մեղաց»:

Ս. Մարիամն ու Հովսեփը կես առ կես կատարեցին Մովսիսական օրենքի բոլոր պահանջները և Մանուկ Հիսուսին տարան Տաճար:

Այդ օրը Տաճարը լիքն էր բազմությամբ: Բացի Մարիամից, այնտեղ եկել էին շատ մայրեր, զրկած իրենց անդրանիկ երեխաներին: Եվ ահա բազմության մեջ, մի պատկառելի ծերունի, «արդար և երկիւղած» մարդ, որ «ակն տնէր մխիթարութեանն Իսրայէլի», բազմությունը ճեղքելով առաջանում է դեպի Ս. Մարիամը, և իր զոզողոջ, անարշուճ բազուկների մեջ վերցնում է Լույսը, և Տաճարի կամարների տակ հռչա-

կում է Մանկան մեծությունն ու նշանակությունը մարդկության համար: Մանուկ Հիսուսը լինելու է «լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց, և փառս ժողովրդեան քում Իսրայէլի»:

Առաջին անգամ Ս. Սիմեոն ծերունին է, որ, հրեա ժողովրդի ազգային-կրոնական մեծ կենտրոն Տաճարում հոչակում է Լույսի ծնունդը, Քրիստոսի մեծությունն ու մեսիականությունը: Ծերունի Սիմեոնը գրկում, շոշափում է հեթանոսների Լույսը, իր ժողովրդի փառքը: Եվ աստվածավախ ու հավատավոր ծերունին «խայտայր Աստուածորդուն ի գիրկս իւր»:

Տյառնընդառաջի տոնը առավելապես Լույսի տոնն է, «լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց»: Ս. Սիմեոն ծերունու անսուտ բերնով, Տաճար բերված քառասնօրյա Մանուկը հոչակվում է իր ժամանակի և բոլոր ժամանակների և աշխարհների համար իբրև Լույս, ճշմարտություն, արդարություն:

Իր աստվածային առաքելության առաջին իսկ օրերից Հիսուս հաստատեց Սիմեոն ծերունու այդ մարգարեությունը:

Քրիստոսի ժամանակակից աշխարհը ապրում էր բարոյական, իմացական, հոգեկան խավարի մեջ, մարդկությունը խաղափում էր անհույս և անդեկ, մթության, մեղքի, հուսալքման մեջ: Եվ ահա, այդ հոգեկան քաոսի մեջ ճառագայթեց Աստվածային Լույսը, Լույսը մարմին առավ և լուսավորեց իր ուղին կորցրած մարդկության ճանապարհը: «Ես եմ լոյս աշխարհի», — հայտարարեց Հիսուս:

Քառասնօրյա Տաճար բերված այս լուսեղեն Մանուկը, արդարև, հանդիսացավ փրկության Լույս, որը ծագեց իր դարն ապրած հին աշխարհի հորիզոնի վրա և իր փրկարար լույսով լուսավորեց աշխարհը:

Արդարև, աշխարհի, կյանքի Լույսն է Քրիստոսը. «մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի» (Յովհ., Թ 5):

Գեղեցիկ և աստվածային է Լույսը...

Կյանքում, բնության մեջ, ամեն գեղեցիկ ստեղծագործություն լույսով է ստեղծվել: Արարչագործությունից առաջ խավար էր տիրում ամեն կողմ: Աստված ամեն ինչ ստեղծեց լույսով և տեսավ «զի բարի է»: Առանց

արևի լույսին ու ջերմության չկա կյանք, չկա սրբախություն ու գեղեցկություն: Աստված ևս Լույս է. «զի Աստուած լոյս է և խաւար ի նմա չիք» (Ա Յովհ., Ա 5), իսկ քրիստոնյաները կոչվում են «որդիք լուսոյ»:

Կյանքի խավարը, տգիտության, մեղքի, շարության խավարը լուսավորող մեծ ու կենսաշող լուսարձակն է Քրիստոս, որն աշխարհ է եկել լուսավորելու մահվան խավարը և կյանքի անել, մութ ու անարև շավիղները:

Ս. Սիմեոն ծերունու օրով, և հետագայում ևս, Իսրայելը չգնահատեց երեք իր հոգի վրա ճառագած Լույսի արժեքն ու իբրև թափառական, ընկավ դարերի ճանապարհի վրա, իր հոգին վերջնականապես վաճառելով խավարի իշխանության: Մեսիան եկավ նրա համար, որպես «փառս ժողովրդեան քում Իսրայէլի», իսկ Իսրայելը ընդմիշտ փակեց իր հոգու աչքերը՝ չտեսնելու համար Լույսի գեղեցկությունն ու մաքրությունը. «ամենայն որ զչար գործէ՝ ատեայ զԼոյսն, իսկ որ ատէ՛ ճշմարտութիւն՝ դայ առ Լոյսն» (Յովհ., Գ 20):

Միայն հրեաները չէին Լույսի թշնամիները. ամեն տեղ կան այսօր Լույսի, կյանքի, ճշմարտության թշնամիներ, որոնք խավարը, շարիքը, արյունը, կեղծիքը ավելի են սիրում քան լույսը, որովհետև «գործք իրեանց չարութեան են»:

Մարդկանցից քանինե՛ր և քանինե՛ր դեռևս խաղափում են առանց հավատի, սիրո, հույսի, ընկղմված խավարի, մեղքի մեջ:

Հայ ժողովուրդը Աշխարհի Լույսն ընդունողների մեջ առաջիններից մեկն է եղել: Լույսը ծագեց հեռավոր Հրեաստանում, բայց Քրիստոսի անմիջական առաքյալներն և հայ ժողովրդի հայրենի առաջին մեծ լուսավորիչները՝ Ս. Թադևոսն ու Ս. Բարթոլոմեոսը, Հայաստան աշխարհ բերին ամենատառնի Լույսը, որպես հայտնություն մեր լուսատեհ նախնիքներին: Հայ ժողովուրդը, աշխարհի ամենահին ու կուլտուրական ազգերից մեկը, միշտ էլ մեծ խանդավառությամբ և ուրախությամբ է բացել իր մտքի ու հոգու լուսամուտները մեծ Լույսի առաջ: Հայ ժողովուրդը, որպես լույսի կարոտ ժողովուրդ, իր ողջ պատմության ընթացքում ձգտել է

լուսավորության, լուսի շուրջը պտտվող թի-
թեռնիկների նման իր թևերը աշրելով, բայց
միշտ փյունիկի նման կենդանի մնալով լուս-
սի իր ձգտումի մեջ:

Լո՛ւյս, ասվելի՛ լույս... ահա թե ինչի՛ է
ձգտում այսօր ողջ մարդկությունը:

Աշխարհը դեռևս, մարդկությունը առհա-
սարակ, չեն լուսավորված Քրիստոսի Լույ-
սով: Կյանքը լուսի և խավարի, բարու և չա-
րի կռիվն է, բայց վերջնական հաղթանակը
այդ պայքարում պատկանում է լուսին, ո-
րովհետև լույսը կյանք է տալիս, լույսը գե-
ղեցկություն է, լույսը սուրբ է և աստվածա-
յին:

Քրիստոնեությունը լուսի կրոնք է, լուսի
հաղթանակը խավարի վրա, կյանքի հաղթա-
նակը մահվան վրա, բարության հաղթանա-
կը չարության վրա:

Բեթղեհեմի անշուք մատրում ծնված Լույ-
սը, Երուսաղեմի Տաճարում Ս. Սիմեոնի
բերնով հռչակված Լույսը արդարև կարող է
հալածել խավարի, չարիքի իշխանությունը
մարդկանց հոգիներից և լուսավորել բովան-
դակ տիեզերքն ու մարդկությունը, եթե
մարդիկ հավատան այդ Լուսին և նրա զո-
րություն. «Իսկ որ ընկալանն զնա՝ ետ նոցա
իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել, որոց
հաւատացեն յանուն նորա»: Քրիստոս իր

աստվածային լույսը ծագեցնում է բոլորի
վրա, առանց խտրության, ինչպես արևը-ծա-
գում է ողջ երկրագնդի վրա: Բայց պետք է
սրբել, մաքրել հոգու լուսամուտները, որ-
պեսզի նրա Լույսը անարգել կարողանա թա-
փանցել մարդկանց սրտերի և հոգիների մեջ:

Հայ ժողովուրդը եղել է անցյալում լուսա-
պաշտ ժողովուրդներից մեկը, լուսի գեղեց-
կության երկրպագող ժողովուրդներից մեկը,
որ այս պատմական հողերի վրա կանգնեց-
րել է Լուսի փորան Ս. Էջմիածինը, և Արա-
գածի կատարին, անպարան, վառել է Լուսա-
վորչի կանթեղը, որ միշտ լուսավոր ու պալ-
ծառ մնա հայության հոգին, լույսը, հավա-
տը:

Այդ Լույսը հրեղեն սյունի նման առաջ-
նորդել է հայ ժողովրդին դեպի այսօրվա լու-
սապայծառ իրականությունը:

Քրիստոսի քառասնօրյա Ս. Տաճար ըն-
ծայման օրը, բոլոր հավատացյալների սրբ-
տառուշ մաղթանքն ա՛յն է, որ շմարի հայու-
թյան սրտից Լուսավորչի կանթեղը, Քրիստո-
սի Լույսը, մեր նախնյաց սրբազան հավա-
տի կենդանի հուրը:

Թո՛ղ միշտ հայոց եկեղեցիներում և հայ
ժողովրդի հոգում անշեշ շողա հավատի
լույսը, Քրիստոսի Լույսը: Ամեն:

